

Spitalul Clinic de Urgență Floreasca
Clinica de Chirurgie Prof. M. Beuran

DIMITRIE CANTEMIR: PRIMA DESCRIERE A
CĂII TRANSPERITONEALE ÎN TERAPIA
HERNIEI INGHINALE

A.E. NICOLAU

Lucrarea noastră va prezintă prima traducere în română a câtorva fragmente din textul manuscrisului original în latină, extrase din capodopera *“Incrementa atque Decrementa Aulae Otomanicae”*

Groin Hernia

Anatomical and Surgical History

David A. McClusky III, MD; Petros Mirilas, MD, MSurg; Odysseas Zoras, MD; Panagiotis N. Skandalakis, MD, MS;
John E. Skandalakis, MD, PhD

The history of surgical repair of groin hernia is a lengthy record of assorted techniques in search of a cure for an ailment that comes in many sizes and shapes and that has plagued humanity for thousands of years. Although improvements are still being sought and found, for several decades surgeons have had the means to relieve most hernia sufferers. A remaining issue is whether the wide array of surgical procedures can or should be whittled down to a few “standard” operations that are safe, effective, and cost-efficient. The history of the anatomy of groin hernia shows how much there was to learn and how much remains to be learned. It also shows how important it is for the surgeon to know and understand both the anatomy of the area and the formation of groin hernia.

Arch Surg. 2006;141:1035-1042

of Horace of Norsia!). In 1743, Demetrius de Cantemir, Prince of Moldavia, wrote the first account of transabdominal approach to repair of inguinal and femoral hernias.³¹ In 1778, August Gottlieb Richter described the partial enterocele that has been named after him.²⁵

The history of the abdominal approach to hernia repair

RICHARD H. MEADE, M.D.
GRAND RAPIDS, MICH.

This first account was written by Demetrius de Cantemir,⁴ Prince of Moldavia, and a French translation appeared in 1743 by M. de Joncquières. Apparently, the first account in English was made by Marcy²² in 1892. In 1941, Iason¹² also referred to the subject. In the article by Cantemir it was

said that the inhabitants of Albania or Epirus (called by the Turks, Arnaut), excelled in the cure of ruptures. Cantemir then proceeded to relate an operation which he saw performed for hernia. The following is Marcy's translation, which seems to be quite exact.

Henry O. Marcy (1837-1924) in monografia sa "*The anatomy and surgical treatment of hernia*" aparuta in 1892 (Ed. D. Appleton &co) mentioneaza lucrarea lui D. Cantemir

1718: D. Cantemir termină
manuscrisul lucrării “Incrementa
atque decrementa Aulae
Otomanicae”

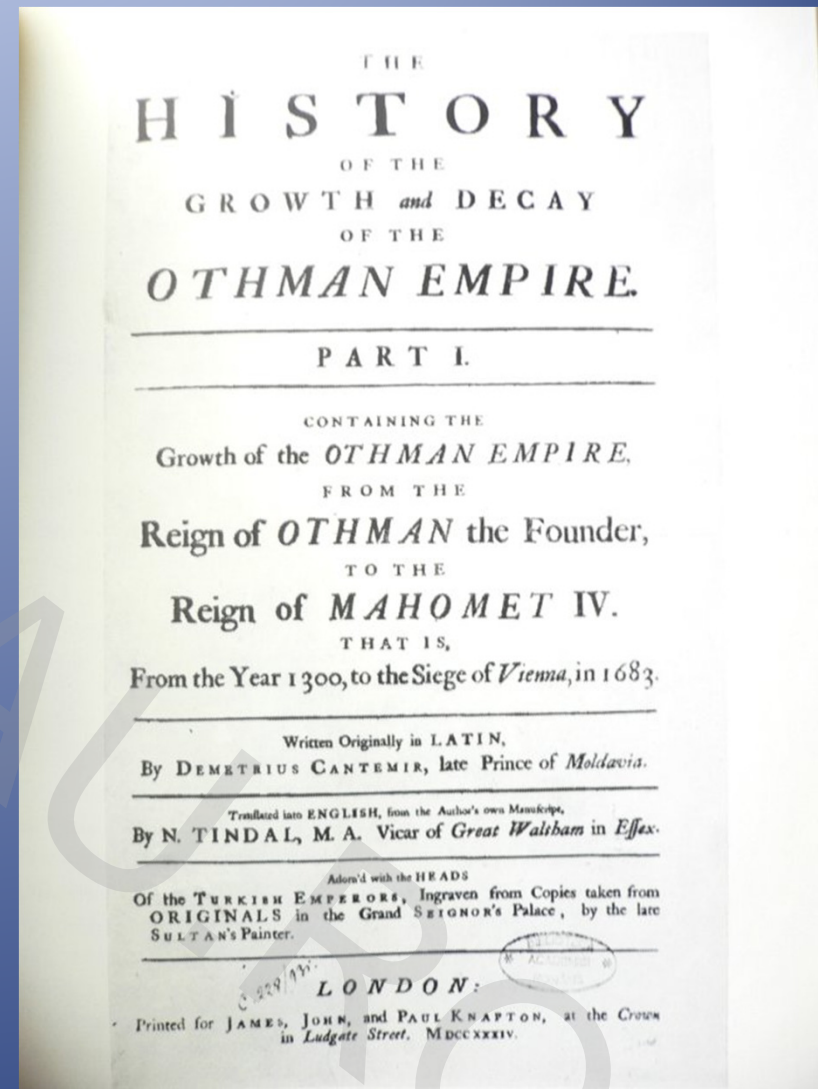
1729: D. Cantemir moare

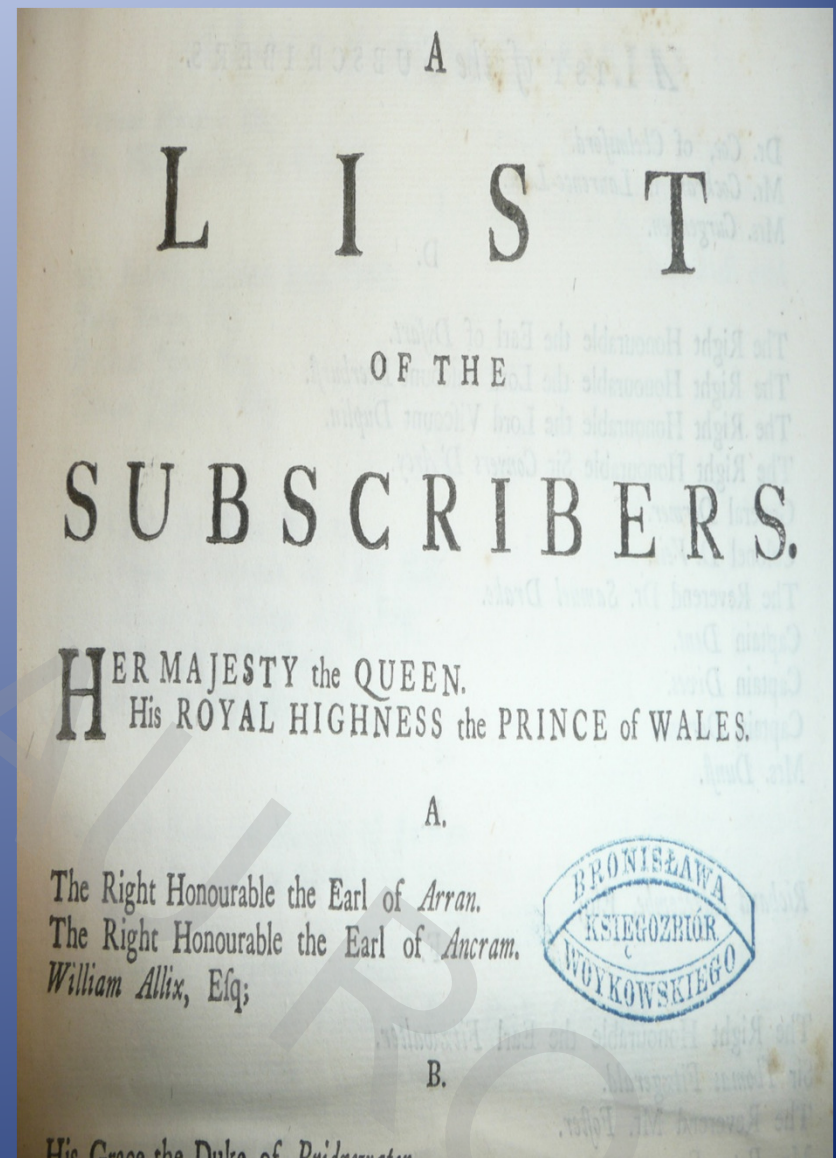
- **1734:** Antioh Cantemir, fiul cel mai mic în calitate de diplomat rus la Londra, oferă manuscrisul lui NICHOLAS TINDAL, pastor și cărturar

■ 1734-1735:

La Londra apare
traducerea/adaptare
în engleză a manuscrisului
efectuat de N. Tindal

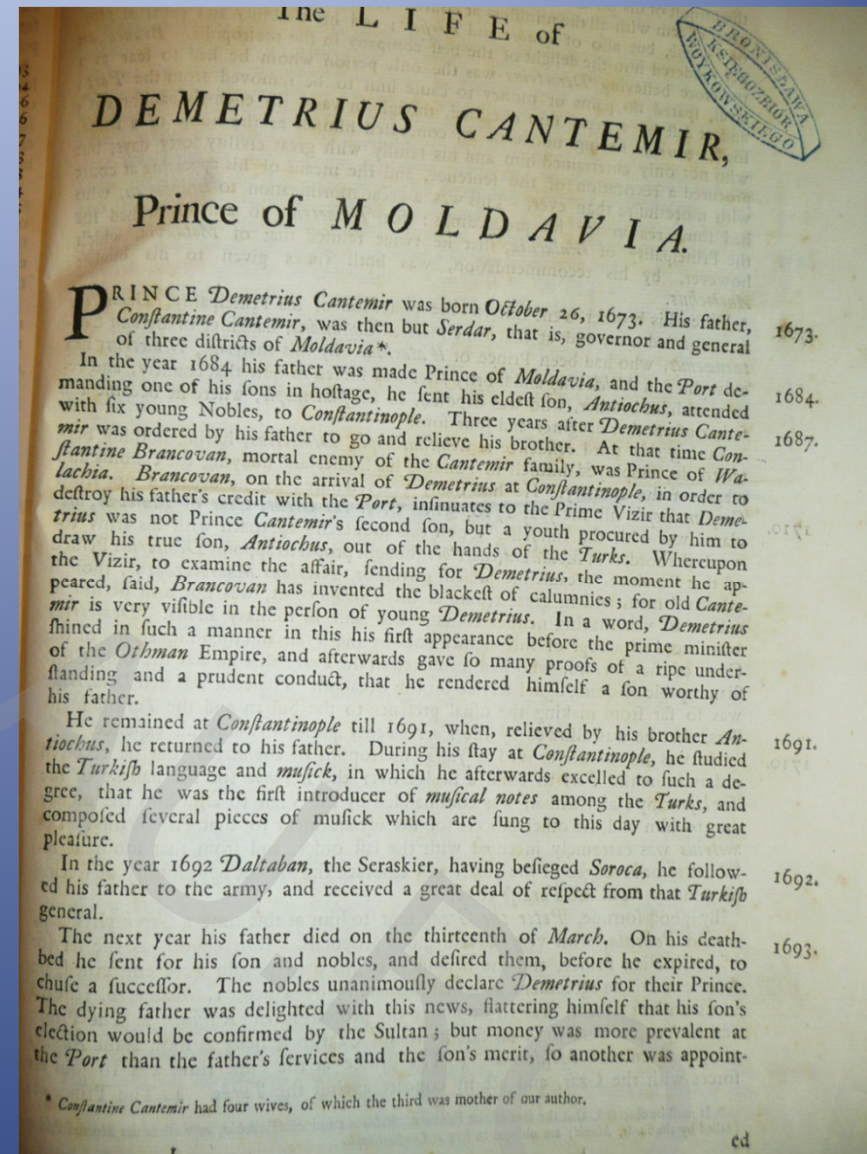

Cartea a fost tiparita
cu sprijinul reginei
Carolina de
Ausbach.

Traducerea se incheie cu biografia domnitorului moldovean.

- Toate traduceri ulterioare în limbile de circulație internațională (franceză, germană, italiană, rusă) vor fi efectuate după versiunea în engleză
- Atât Marcy cât și Meade, însă, vor folosi versiunea franceză tradusă de Joncquieres în 1743.

- Manuscrisul original este cumpărat de diplomatul german Frederich von Thoms
- **1749**: după moartea contelui Thoms colecția sa de manuscrise este vândută la licitație; manuscrisul lui D. Cantemir rămâne în colecții necunoscute
- **1901** : manuscrisul este vândut Universității Harvard de către anticarul Otto Harrassowitz din Leipzig

- **1984:** Academicianul Virgil Cândea găsește manuscrisul original la Houghton Library (Harvard University)
- **1999:** Manuscrisul original este fotocopiat și tipărit la Editura “Roza Vanturilor”, director D.Zamfirescu

DEMETRII PRINCIPIS CANTEMIRII

Manuscripts - Lat. Cantemir, Dimitri, (Konstantin
Tinovitch) Komys

INCREMENTA
Aulæ ^(a) Othmānicæ

^(b) sive
Miothmannica Historia a prima Gentis origine
ad Nostra usque tempora
deducta

LIBRI TRES

LIBRI TRES

LIBER .1.
Caput .1.
Regum Suleiman sah.

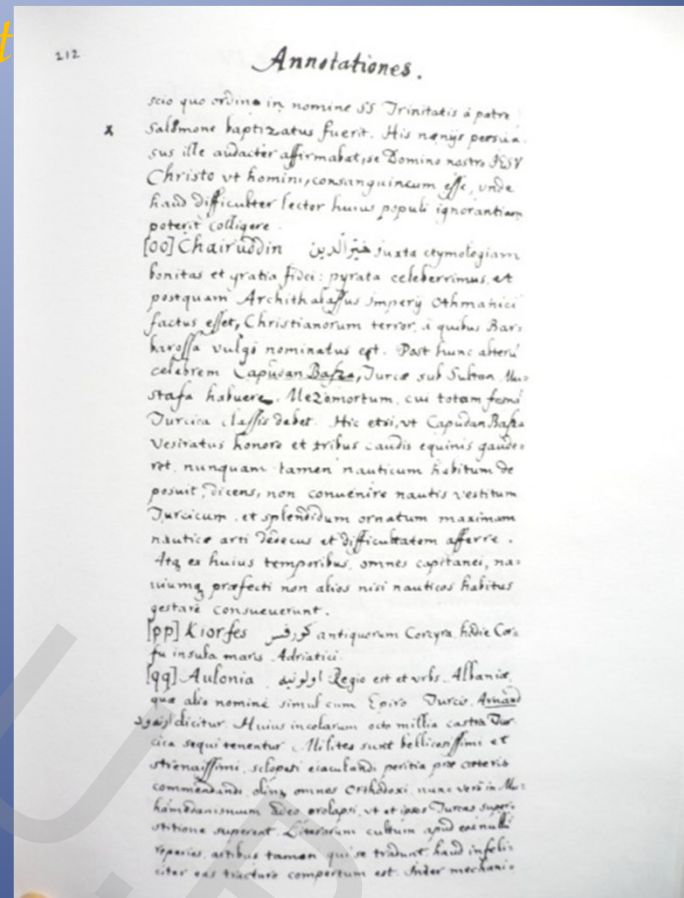
Titlul manuscrisului original

- A. Singura traducere romaneasca a aparut in 1876 si a fost efectuata de Iosif Hodos dupa versiunea in limba germana
- B. Sub tipar se află prima traducere în română după manuscrisul original al primelor două volume , traducere efectuată de către Dan Slușanschi ; cartea va apare la Editura “Roza Vânturilor”

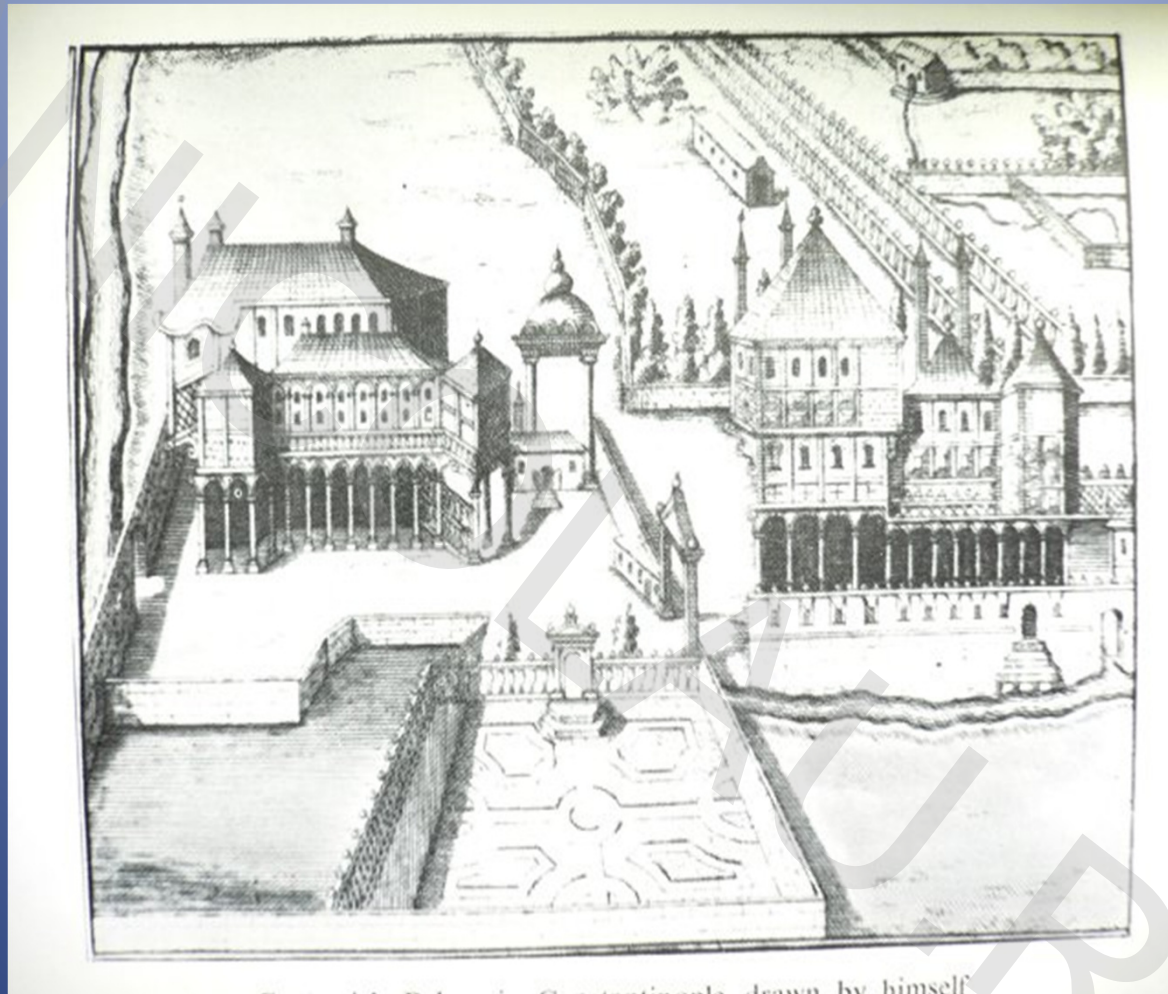
Descrierea intervenției și a evoluției
postoperatorii se afla în Annotationes
(Adnotari) în cartea a II-a, capitolul IV,
la paginile 212-215.

Ei (albanezii) îi îngrijesc în mod desăvîrsit pe cei ce suferă de hernii, orice vîrsta ar avea ei, cu nu puțină asprime, dar în chip fericit.

Pe cînd ne aflam la Constantinopole, spre a le cerceta mai bine metoda, am dat porunca să fie îngrijit, în palatul nostru, notarul nostru, deja în vîrsta, care suferea de această boală.

Palatul de la Constantinopol al domnitorului desenat de el însuși

“Aceia, după ce s-au învoit asupra prețului lecuirii lui, îl legau pe bolnav cu fișii de pînză de o scîndura destul de lata, de la piept și pînă la picioare, apoi îi deschideau, nu prea îngrijit, cu un brici destul de grosolan, grosimea pielii de sub pîntece, și scoțîndu-I în lungime cam cît de-o palmă, prapurele din lăuntru, îi vîrau la loc mațele căzute pînă la boașe.”

“Accordingly the price of the cure being agreed upon, they bound the Patient to a pretty broad board with swathing bands from his breasts to his feet ; then with a sort of razor they open’d the Hipodermium under the belly and drawing out the inner coat a hand’s breadth, thrust up in their place the intestines that were fallen down into the Cods”

“Coseau grosimea pielii cu un fir gros, și după ce făcuse un mic nod la fir, ca să nu iasă afară, tăiau cu același brici cîtă grosime a pielii mai ieșea afară din cusături, și ungînd locul cu untură de porc, îl ardeau cu fierul roșu.”

“They sow’d the Hypodermium with a coarse thread and they had made a knot in the thread that it might not slip out, they cut off with the same razor the part of the Hypodermium which hung over the stiches and anointing it with Hog’s grease burnt it with a hot iron.”

“După ardere, ei mai lasă deschisă rana din pînțece: îi ridicau în suspicioarele omului aproape leșinat, și toarnă asupra răni albușul de la nouă oua proaspete.”

“After the burning they left the wound in the belly still open and lifting up the legs of the Patients almost dead, pour’d the whites of nine new-laid eggs into the wound.”

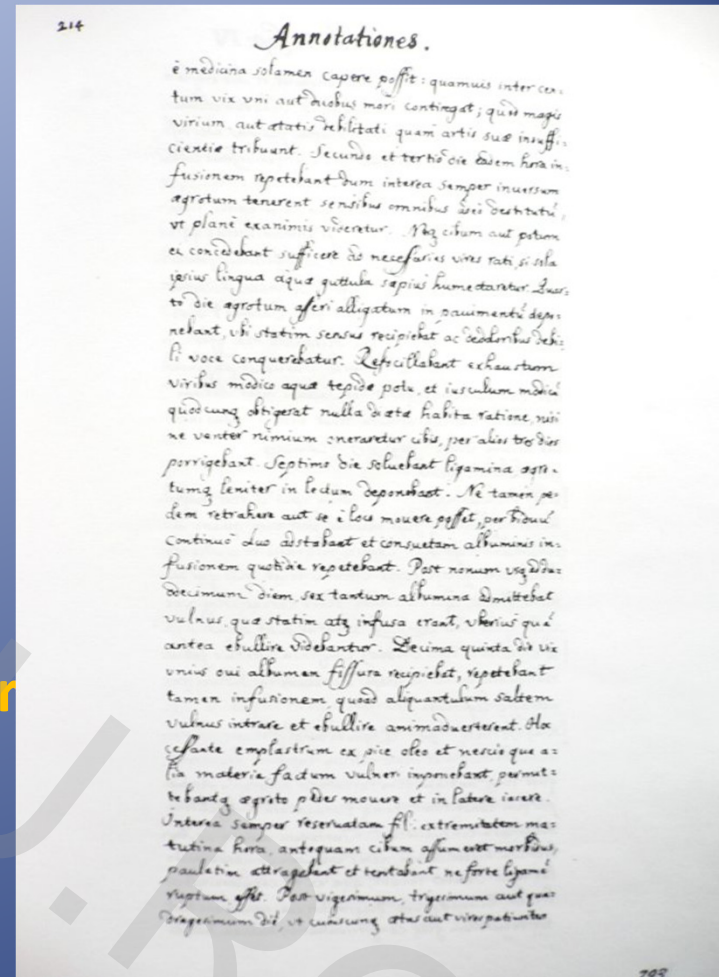
Ad inor: lib: II Cap: IV

215

cas, duabus præcipue excellunt, aqueductibus et heri-
narium sanatione. In aquis ductibus vice esse, quæ de
his palmam reddat dubiam, omnes fatentur, qui
cum Constantinopolitanis aqueductibus viderent.
Has tamen sine ulla mathematica disciplina pro-
ceptis aut instrumentis perficiunt, mentium altius
sinem, locorum distantiam accuratius, quam Geo-
metra posset, dimetiuntur, et aquæ quantitatem et
qualitatem optime ponderant. Interrogati de funda-
mentis huius artis, nec intelligunt, que dicuntur nec
se explicare possunt. Horum laborantes modo non
minus tui quam successu felici cuiuscumque status
sint perfectissime curant. Cum Constantinopoli
essemus, accuratius investigando ipsorum methodi
ergo tabellarium nostram, iam seniculum hœmon-
bo laborantem in nostro palatio iussimus curari. Illi
pacto modo pectus apertum, sed lato affert, fasciæ
à pectore à pedes usque alligabant, post crassa setis
nouacula minus caute hypodermium sub ventre
aperiebant, extractæq; à palmæ longitudinem, tum in
interiori delapsa in testiculos intestina in locum
suum retrudebant. Hoc factis, hypodermium crasso
filo consuebant, cum sedulum filo, ne extraheret,
iniecissent, quod ex suturis hypodermii eminebat, ex
dem nouacula secabant et nulla pinguedine illi-
ritum, cadenti ferro adurebant. Post unctionem
huc vulnus in ventre apertum relinquunt, homi-
nis ferè exanimis pedes sursum tollebant et vulnus
si novam recentiam quoriam albumen infundunt.
At cum post horam aut alteram ebulliret, felicitas
sanationis capiabant propostionem. Secum à post
tertiam horam nulla apparuit ebullitio, lethali
arbitrantur, quod inde appareret, tantam esse
vitium spiritus imbecillitatem, ut nullum prorsus

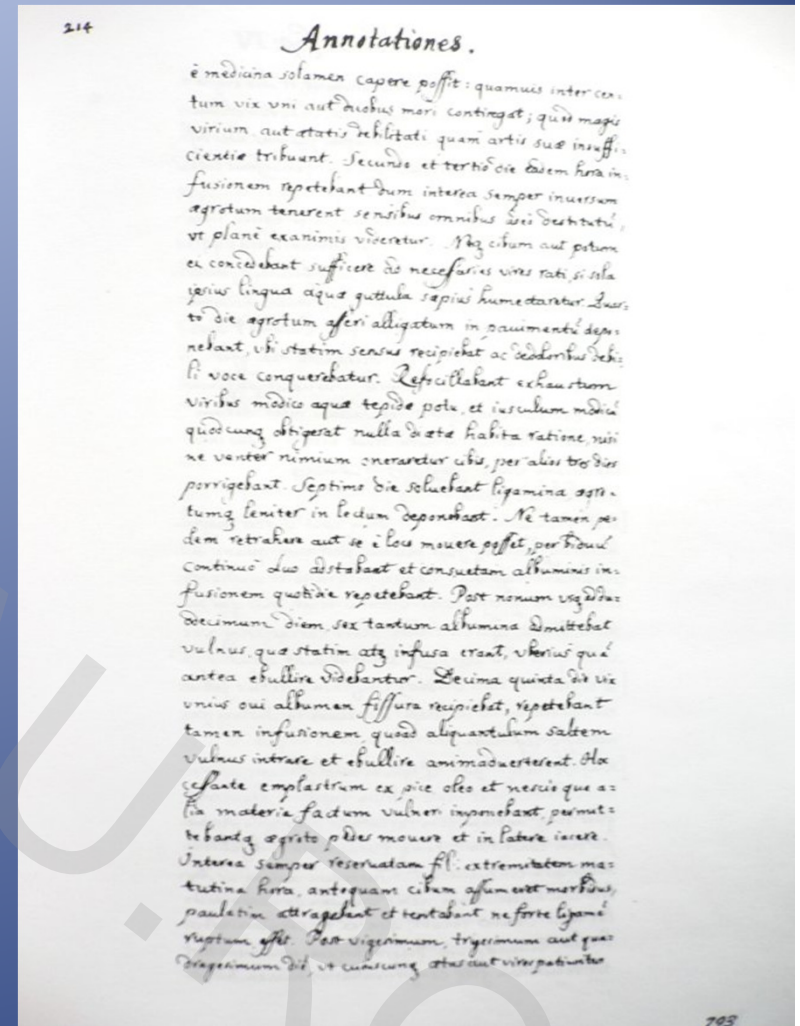
“Cînd acesta fierbea după o oră sau două, ei pronosticau de aici o însănătoșire fericită. Căci, după al treilea ceas, nu va fi apărut nici un fel de fierbere, ei socotesc acest lucru drept mortal ... unul sau doi dintr-ostută se întîmplă să moară- lucru pe care îl atribuie mai degrabă slăbiciunii puterilor sau a vîrstei, decît neîndestulării meșteșugului lor.”

“This as it bubbled up or wark'd in an hour or two; they took for a good sign of a cure. For it after the third hour no ebullition or working appears, they deem it mortal ...though scarce one or two in a hundred happen to die; and this they ascribe rather to weakness or age than the insufficiency of their art.”

*“A doua și a treia zi, ei
reluau aceeași infuzie la același
ceas, ținându-l mereu pe bolnav cu
picioarele în sus, aflat într-o
asemenea nesimțire, încât să pară
fără suflare.”*

**“On the second and third day they
repeated the infusion the Patient
being kept all the while on his back,
so depriv'd of his senses, that he
seem'd really dead.”**

“ În cea de-a patra zi, îl puneau pe bolnav, legat de scîndură, jos pe pămînt, unde își venea de îndată în fire, și se plîngea, cu glas slab, de dureri; îi refăceau puterile celui sleit cu puțină apă de băut, și îi dădeau vreme de alte trei zile, un pic de zeamă, de care se găsea, fără să țină seama de nici un fel de dietă.”

“On the fourth day they laid the patient bound to the board on the floor, where he soon recover’d his senses, and complain’d of his pains with a weak voice...they refresh’d him with moderate draught of warm water, and the three next days gave him a little broth made of any thing, only taking care not to overload his stomach with meat.”

“În a șaptea zi, îi desfăceau legăturile, și îl puneau pe bolnav, ușurel, în pat. După a noua zi și pînă într-a douăsprezecea, rana mai primea doar cîte șase albușuri, care, de îndată ce erau infuzate, păreau să fiarbă și mai din belșug decît înainte.”

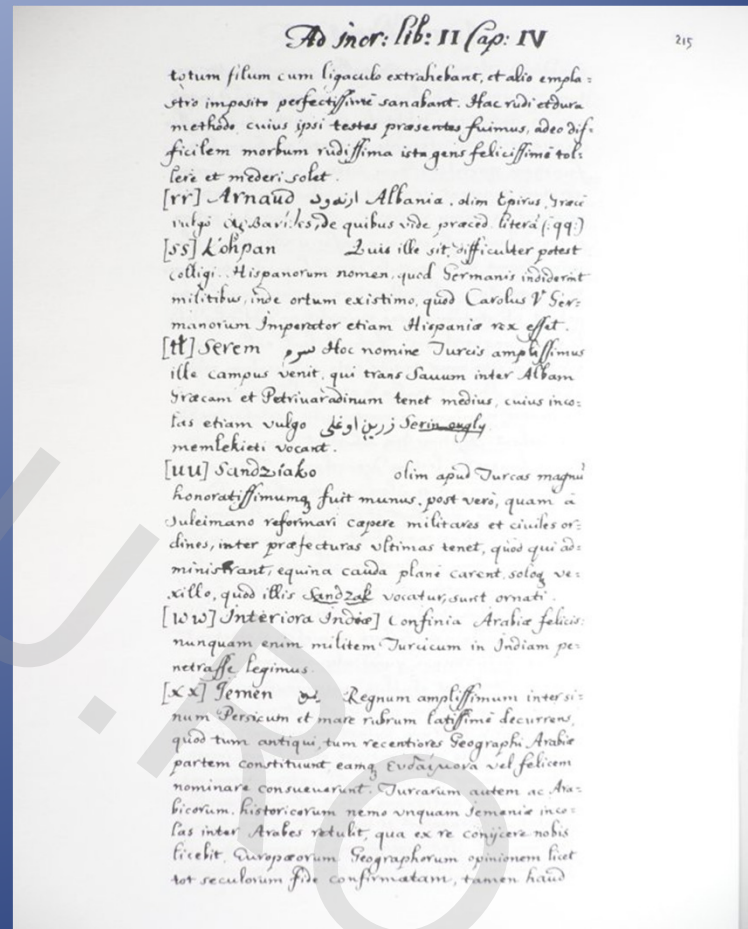

“The seventh day the bands were loos’d and the Patient gently laid in a bed. From the ninth to the twelve day the wound receiv’d only six whites, with as soon as infus’d seem’d to bubble up more than before.”

“Într-a cincisprezecea zi,
taietura de-abia dăca mai primea un
singur albus de ou. Când fierberea
înceta puneau peste rană un pansament
făcut cu smoală, ulei și nu mai știu ce
altă substanță, și-i îngăduiau
bolnavului să-și miște
picioarele și să steie pe o parte.”

“The fifteenth day the wound
scarce held the white of one egg, yet
they repeated the infusion as long as
they perceived any to go into the wound
and bubble up. When this ceas'd, they
laid to the wound a plaister of pitch, oil
and other mixtures and suffer'd the
Patient to move his feet, and lie on his
side. “

“După a douăzecea, a treizecea sau a patruzecă zi, după cum răbda vârsta sau puterile fiecăruia, ei trăgeau afară tot firul, cu legătura lui, și punând deasupra un alt pansament, îl făceau sănătos de-a binelea.

Prin această metodă, aspră și dură, la care am fost de față ca martori, neamul acesta, atît de necioplit obișnuiește să scoată și să lecuiască în chip fericit o boală atît de gravă.”

“After the twentieth, thirtieth, or fortieth day, according to the age or strength of the Patient, they drew out the thread and with another plaister made a perfect cure.

By this rough method, of which I was an eye witness, these illiterate people are us'd to cure so difficult a distemper.”

“Incrementa atque decrementa Aulae Otomanicae” este cea mai importanta lucrare scrisa din epoca provenind din estul Europei.

[D. Zamfirescu, *“Spre o noua contraofensiva spirituala”*, Roza vanturillor, 2000]

D. Zamfirescu:

“D. Cantemir este intruchiparea cea mai vasta a geniului romanesc si cea mai trainica glorie a lui in universalitate”